

POTOPA

Napsal: HENRYK SIENKIEWICZ Velký historický román.

Vůči Kmiticovi stával se tím poníženijsím, čím více se v něm ozývala bývalá podrázka k bývalému vůdci, bázeň, snad i láska a přilnutí.

Kmitie znal Kiehláře dobře, neboť otec i oba synové jeho sloužili pod ním za oněch časů, kdy na Bílé Rusi vedl na vlastní zodpovědnost vojnu s Chovanským. Byli to vojáci stateční a stejně ukrutní, jako odvážní. Syn Kosma nějaký čas nosil prapor v Kmiticově houfu, ale brzo se zřekl tohoto čestného úkolu, poněvadž mu bránil kořisti. Mezi hrabivými odvážlivci, z nichž se Kmiticův houf skládal, a kteří po většinu dne propjeli a utráceli, co v noci dobyli krvavě na nepříteli, vynikali Kiehlářové velikou lakomostí. Čhtivě hromadili své kořisti a skrývali se po lesích. Zejména vrhali se na koně, kteréž pak prodávali po dvorcích a ve městech-kách.

Otec byl se stejně jako synové, ale po každé bitce vydral jim nejlepší část lupy, hořečce a narřka-je při tom, že mu ukrivdují, a hro-že oteovským prokletím. Synové huhovali na něho, ale jsouce z po-va-ly hodně hloupí, podrobovali se. Jakkoli nevyhýželi z hádek a svárů, zastával se v bitce jeden druhého a velikou zřivostí, nebo-že krve. Soudruzi neměli je rá-dí, každý se jich obával, neboť v hádkách bývali strašní. Ano i dů- stojníci vyhýbali se mrzutostem s nimi. Jedini Kmitie vzbuzoval v nich strach k nepoznání a po Kmiticovi ještě poněkud pan Ra- nicki, před nímž se chvěli, když skvrny ve tváři jeho nabýly tem- nější barvy. V obou etili vzneše- ný rod, neboť Kmiticové druhdy vévodili v Oršanuku, a v Rani- ekém kolovala krev senátorská.

V Kmiticově partě říkali si vo- jáci, že Kiehlářové sebrali velké poklady, ale žádný nevěděl, je- li na tom co pravdy. Jednoho dne poslal je Kmitie s několika lidmi, aby na ustanovené místo dovedli stádo koní — a od té doby zmi- zeli. Kmitie se domníval, že pa- dli do rukou nepříteli, vojáci ale u- njšovali, že s koni uprhli, ne- boť bylo to pro jejich srdce veliké pokušení. Nyní, když je pan On- dřej viděl zdravé před sebou, když v kolné u chaty ržáli koně, a poníženosť starého se směšovala s nepokojem, pomyslíl pan On- dřej, že vojáci měli pravdu.

Proto také, když vešli do cha- ty, usedl na lůžku, pohlédl staré- mu přímo do očí a zeptal se: — Kiehlři, kde jsou moje ko- ně? — O, Ježší! Sladký Ježší! za- ťpěl starý — Zoltarenkovi lidé je pobrali, zblili nás, poranili, roz- prášili a šestnáct mil nás hnali, sotva s holým životem jsme vyvá- zli. O, Matko nejsvětější! Ovšem, že jsme vaši milost, ani partu va- ši naléztí nemohli. Přihnali nás až sem do těchto lesů, do bídy a hladu, do této chalupy, do těchto bahen. Bůh je milostiv, že vaše milost žije a že je zdráva — jak- kolí ránu vidím. Snad byehom měli přiložit nějaké léčivé byli- ny?... A ti moji synáčkové šli, aby klády odvalili a zmizeli. Co ty šelny tam dělají? Jsou s tu a dvěře vysadit a do medoviny se dát. Hlad je tu a mizerie — nic vie! Od hub jsme živi, ale pro vaši milost se už něco najde k na- pítí a k zakousnutí... Tamty ko- ně nám vzali, utopili. Je po Fe- ři! A služby u vaši milosti nás po- zbavili. Kus chleba k stáři ne- máme, leda jestli eti dojdeme, aby se nás vaše milost ujala a zpět do služeb nás vzala.

— I to se může stát — odpově- děl Kmitie. Tu vešli dva synové starého, Kosma a Damian, dvojčata, velcí chlapičci, nechrabáci, s ochranný- mi hlavami, porostými nesmírně hustým, tvrdým, štětinatým vlas- em, nerovně třelím kolem uš, a vyběhající v různé šetky na hlavě. Vešedce zůstali státi u dve- ři, božse se usoudnoti v přítomno- sti Kmiticově. Damian řekl:

— Dřa je odvalena. — Dobře, řekl starý Kiehlři — pájdu, abych přinesl medovinu. — Pohlédl významně na syny. — A tamty koně Zoltarenkův lid pobral, řekl s důrazem. — A vyšel z jizby. Kmitie pohlédl na dva mladíky stojící u dveří, jako by z knecne

z hruba vytesáni byli, a náhle se zeptal:

— Co vy nyní činíte? — Koně břeřeme! odpověděli o- ba současně jako by jedním hla- sem.

— Komu? — Jak se nahodí. — A nevíte? — Lidem Zoltarenkovým. — To je dobře, nepřítelům brát je dovoleno, ale jestli i svým li- dem břeřete, pak jste letí a nikoli šlechtá. A co s koni činíte? — Otec je v Prusích prodává. — A také Švédům se vám po- dařilo vzít? Jsou tu nedaleko švédské posádky. Zajížděli jste také na Švédě? — Zajížděli. — Přepadli jste jednotlivce ne- bo malé houfky? A co jste činili, když se bránili? — Bili jsme! — Aha! Bili jste! Tedy máte svůj účet u Zoltarenky i u Švédů, a zajistě by vám jen tak zohla ne- prošlo, kdybyste jim do rukou vpadli?

Kosma i Damian mlčeli. — Nebezpečnou věc provozuje- te a lotrův důstojnějším nežli šlech- ty. Dozajista vás tíží nějaké or- tele ze starších let? — Jak by ne! odpověděli Kos- ma a Damian. — Myslíl jsem si to. Odkud jste? — My jsme zdejší. — A kde otec dříve obýval? — V Borovičku. — Víska byla jeho? — Měl ji společně s Kopistyn- ským.

— A co se s ním stalo? — Rozsekali jsme ho. — A museli jste utéci před prá- vem. Zle je s vámi, Kiehlři, na větších skončíte. Kat vám posví- tí. Nemůže být jinak. — Dvěře zavrzly, a vešel starý nesa konvi medoviny a dvě sklen- ky. Když vešel, pohlédl nepokoj- ně na syny i na pana Kmitiee a potom řekl:

— Jděte zavazít sklep. — Kosma a Damian hned vyšli, o- tee nalil sklenici medoviny do jed- né sklenky a druhou nechal prázd- nou, čekaje, zdali Kmitie dovolí, aby s ním pil. — Leč Kmitie sám piti nemohl, i mluvení působilo mu značné obtí- že, tak mu rána překážela. Sta- rý vida to, řekl:

— Nemůžete pít pro ránu. By- lo by snad zalíti ji, aby se vypáli- la. Vaše milost dovolí, abych rá- nu pohlédl a ošetřil, vyznám se v tom. Kmitie ničeho nenamítal, Kie- mlři sejmuli mu tudíž obvazek a počal mu ránu bedlivě prohlížeti.

— Kůže sedřená. To není nic! Koule po vřehu se svezla, ale tvář přece otekla. — Ale právě to překážá. — Ale za dva dny to přejde. Matko nejsvětější! To vás musil někdo velmi z blízka střílet! — Podle čeho to poznáváte? — Z toho, že prach neměl času, aby se hned všechen spálil, a zru- ka pod kůží vníkla. To už vaši milosti zůstane. Je třeba jenom přiložit chléb s pavučinou uhně- tený. Velice z blízka vás někdo střílel, dobře, že vaši milost ne- zabil.

— Nebylo mi ještě souzeno. U- hnete chleba s pavučinou, pane Kiehlři, a přiložte co nejrychle- jí; neboť mám s vámi co mluvit a dásná bolí. — Starý pohlédl podezřele na plukovníka, neboť v srdeci jeho povstávala obava, že se rozmluva stočí opět na koně, o nichž nalhal, že je vzali Kozáci, avšak hned po- vstal a jal se hnísti chleba a jeli- kož v chatě o pavučiny nouze ne- byla, byl s obkladem ihned ho- tov.

— Tedy mi je dobře — řekl pan Ondřej — sedněte, pane Kiehlři. — Podle rozkazu, pane plukov- níku, — odpověděl starý, sedaje na pokraj lavice a vypínaje nepo- kojně k panu Kmiticovi štětina- tou svou hlavu.

Leč Kmitie násto aby se vyptá- val, nebo aby rozmlouval, složil hlavu do rukou a hluboce se za- myslil. Potom vstal a jal se pře- cházeti po jizbě; chvilmi se za- stavoval před Kiehlřem; patrně se rozmýšlel a váhal. Uplynulo asi půl hodiny, a starý se krou- til stále nepokojněji.

Náhle se Kmitie před ním za- stavil.

— Pane Kiehlři — řekl — kde stojí zde nejbližší praporey, které a se vzbouřily proti knížeti vojvo- dovi vilenskému?

Starý podezřele zamžoural oči- ma.

— Chee k nim vaše milost jet? — Já neprosím, abyste se ptal, ale abyste odpovídal. — Říkají, že v Šeččině jeden prapor stojí, ten, jenž posledně ze Žmujdži přišel.

— Kdo to řekl? — Lidé z toho praporu. — Kdo je vedl? — Pan Volodyjovskí. — To je dobře! Zavolejte mi Coroku.

Starý šel a vrátil se se stráž- ním. — Nalezli jste listy? zeptal se Kmitie. — Nikoli, pane plukovníku, od- pověděl Soroka.

Kmitie netrpělivě lusknul pr- sty. — Ach, běda, běda! Můžete o- dejít. Soroko, za to, že jste ty li- sty ztratili, zasluhujete, abyste viseli. — Můžete odejít. Pane Kiehlři, máte psací potřeby? — Snad něco naleznu — odpo- věděl starý.

— Aspoň dva listy a pero. — Starý zmizel za dvěmi komo- ry, která byla patrně skladistém nejriznějšího zboží, ale hledal dlouho. Kmitie chodil po jizbě a hlasitě k sobě mluvil.

— Ať mám listy nebo ne — hetman neví, že jsou ztraceny, a bude se bát, abych je nedal na ve- řejnost. Mám ho v rukou... Chytrost na chytrost! Pohrozím mu, že je pošlu vojvodovi vitez- skému. Tak jest! Doufám, že se z toho lekne. — Další rozmýšlení přerušil starý Kiehlři, který přišel z komory, řekl:

— Listy jsou tu tři, ale nemám ani pera, ani inkoustu. — Nemáte pero? A není tu v lese ptáků? Mohl byste něco stře- lit. — Mám ještrába přibitého nad kolnou. — Dejte sem křídlo, brzo!

Kiehlři odběhl co nejrychleji, neboť ve hlase Kmiticově chvěla se horečná netrpělivost. Po chvil- li vrátil se s křídlem ještrábím. Kmitie je chytil, vytrhl brk a poč- al ho připravovati na pero. — Ujde! řekl, prohlížeje si ho na světle, ale snáz je rozřinati lidem lebky, než dělati pera. A teď je třeba inkoustu.

— To řka, odhrnul rukáv, bodl se silně do ruky a omočil pero ve vlastní krvi. — Odejděte, pane Kiehlři, a nechte mne tu o samotě. — Starý vyšel z jizby, a pan On- dřej hned počal psáti:

— Vypovídám službu vaši kníž- eci milosti, neboť zrádcem a od- padlíkem nechei děle sloužiti. A že jsem na kříž přisahal, že vaši milost neopustím, to mi Bůh od- pustí, a byt by mne i zatřatil, chei raději hořeti za chybu svou, nežli za zjevnou a úmyslnou zradu vla- sti a pána svého. Vaše knížecí milost oklamala mne tak, že jsem byl jako slepý meč v rukou va- ších, určený k prořezání bratrské krve. Tedy na boží soud vaši kníž- eci milost vyzývám, abychom rozsouzení byli, na či straně byla zrada, a na či straně čistý úmysl. Jestliže se potkáme, pak, jakkoli jste mocní a netoliko soukromé- ho člověka, ale i celou Republiku za smrt pokousati můžete, a jak- kolí já mám jenom šavli v ruce, přece se svého donáhati budu proti vaši knížecí milosti, k čemuž mi žal můj a utrpení moje síly dodá. A to už vaše knížecí milost ví, nejsem-li z těch, kteří i bez dvorských praporů, bez záuk a děl škoditi mohou. Dokud budu míti v prsou dech, dotud se mstíti budu na vás, že ani hodinu bez- pečen nebudete. Tak bude, jako že jest to má vlastní krev, kterouž píšu. Listy vaši knížecí milosti mám, a ty vaši milost netoliko u krále polského, ale i u Švédů za- ložiti mohou, neboť jest z nich zjev- na zrada Republiky, jako i to, že od Švédů hotov jste odpad- nouti, kdyby byli ohrozeni. Byť byste byl dvojnásob mocný, zá- huba vaše jest v mých rukou, ne- boť podpisem a početím každý u- věřiti musí. Pravím tedy vaši knížecí milosti: jestliže by měl s těch klav, kteréž miluji a které v Kenjanech zůstaly, jenom vlas- spadnouti, tedy ony listy a doka- menty panu Sapiechovi pošlu a ko- pie vytiisknouti dám a po vlastní

rozřím. Vaše knížecí milost má na vybranou; buď po vojně, až v Republice pokoj nastane, mi ode- vzdáte Billeviče a Billevičovu, a já vaši knížecí milosti vaše listy, nebo kdybych zlou novinu usly- šel, hned je Sapiechovi a Pontusovi ukážu. Vaši knížecí milosti se chce koruny, nevím jenom, jestli pak ji bude nač vložiti, jestli hla- va pod polskou nebo pod švédskou sekerou padne. Zdá se mi, že je lépe výměnu mnou nabízenou pro- vésti, neboť ať já i potom pomsty nezanechám, přece už jenom sou- kromě se vyrovnávati budeme. Bohu bych vaši knížecí milost po- ručil, kdyby nebylo toho, že sám dábelské ochraně před božskou přednost dáváte. — Kmitie.

— P. S. — Konfederaty vaše knížecí milost neotraví, neboť jsou lidé, kteří z dábelské služby v božskou přecházejí, varují je, aby ani v Orlu, ani v Zabludově piva nepili.

Nyní se pan Kmitie vzhopil a počal po jizbě přecházeti. Tvář ho pálila, neboť vlastní list ho jako oheň podnítil. List ten byl jako by manifestem, manifestem ohla- šujícíím vojnu s Radzivilly, ale pan Kmitie etil v sobě přece jak- oous nadobytčejnou sílu i byl ho- tov třeba v té chvíli postaviti se tváří v tvář k boji a mocným ro- dem, který trásl celou zemí. On, prostý šlechtic, prostý rytíř, pro- vinilec právem stíhaný, on, jenž odnikud pomoci očekávati nemohl, protože se všemi se znepřátelil, jakkoli nedávno byl přemožen, etil v sobě nyní takovou moc, že v- děl jako by okem prorokův po- kořených knížat Januše i Bohusla- va a — svoje vítězství. Jak bude bojovati, kde nalezne spojení, jakým způsobem zvíťazí, to nevě- děl, ba co více — ani o tom ne- přemýšlel. Věřil toliko hluboce, že činí to, co činiti je povinen, co je poctivé a spravedlivé, a proto že také Bůh bude s ním. To ho naplňovalo důvěrou bez míry a mezi. Značně se mu ulehčilo. O- tevíraly se před ním nové krají- ny. Jen sednouti na koně a jeti tam, kde dojde eti, slávy i Olen- ky.

— Ani vlas jí s hlavy nesejde, opakoval si s jakous horečnou ra- dostí — listy ty jí budou obran- nou. Hetman jí bude strážiti jako oko v hlavě... jako já sám. Do- bře jsem si poradil. Jsem proti němu jenom nepatrný hmyz, ale přece jen se mého žihadla musí báti.

Náhle kmitla se mu hlavou ji- ná myšlénka. Posel, jenž poveze list hetmanovi, mohl by pro ni vzáti listek a doručiti ho tajně. Jak bych jí neoznámil, že jsem spojen s Radzivilly přerušil a že jdu hledati službu jinou?

Ta myšlénka se mu z počátku velice líbila. — Bodnuv se opět do ruky, omo- čil pero a počal psáti: "Olenko, já už nejsem Radzivilův, neboť konečně jsem pohlédl." — Leč náhle se přerušil — zamyslíl se a řekl si:

— Nikoli, ať odtud pro mne svědčí činy, nikoli slova; nebudu jí psát. — A roztrhl list. Za to napsal na třetí list sděle- ní pro Volodyjovského:

— "Vážený plukovníku! Niže po- depsaný přítel váš varuje vás, a- byste se měli na pozor, jak vy, tak i ostatní plukovníci. Hetman poslal knížeti Bohuslavovi a Ha- rasimovičovi listy, aby vás otrá- vil, nebo aby vás od sedláků po- vražditi dali v bytech vašich. Ha- rasimovičové zde není, neboť odjel s knížetem Bohuslavem do Prus do Tyllé, ale podobně rozkazy mouly být dány i jiným správcům a ho- spodářům. Varujte se a nie od nich nepřijímejte, a v noci bezo strážní nespěte. Vím také jistě, že hetman brzo a vojakem na vás po- táhne, čeká jenom na jízdu, kte- rouž mu v počtu půldruhého tisí- ce má poslati generál de la Gar- die. Tedy dejte pozor, aby vás nezaskočil a jednoho po druhém nenil. Nejlépe učiníte, jestliže počtete spolehlivé lidi i panu voj- vodovi vitezskému, "oy osobně co nejdříve přijet a velení nade vši- mi se ujal. Přítel vám radí — věřte mu! Zařim pokorně se do- drže, prapore od praporu nebudí- daleko, abyste jedni druhým ku pomoci přijiti mohli. Hetman má mála jízdy, jenom trochu dragounů a Kmiticových lidí, ale nyní nej- stých. Kmitie s ním není, hetman jakousi jinou funkci ho ohmýslil, neboť dle všeho mu již nelůvřívá- je. Kmitie není takový zrádec, jak o něm říkají, byl jenom zve-

Nemůžete-li se zbavit vyrážky, otěte:
Otné paní Otoupalíková: — David City, Nebraska.
Drahé paní! Přijímte ode mne srdečný pozdrav. — Sděluji Vám, že Vaše léky mně dělají dobře. Jak se s tou vodou umyjí, tak mně a tváří kůže odpadá, pak se nanažu tou mastí a mám pokoj, tak že nyní se to již ztráti. Té mně dělá velmi dobře. Měla jsem obilně opuchlý od vy- rážky, ale teď je opuchlina tatem. Přejete Vám mnoho zdraví. — Va- še přítelkyně — ANNA KIVÁK.
Žádám nemocný nemocí by nad svým stavem zoufali, dokud nepře- svědčí se o účinnosti svých léků. Nechvám se sama, blahopojně dopisy, jižž mně bylo na tisíce zasláno, nejlépe u krajanů mohou důvěru vzbud- it. V každém případě omezení pište si o moji léčebnou knížetku — jest zdarma — a lék na zkožku.
Vyrábí: **FRANTISKA OTOUPALÍK**, — David City, Nebr.

F. C. BLISS, F. F. WELLMAN,
prodávací hovčívho dobytka prodávací vept. dobytka
KOMMISSIONÁRI V DOBYTKU
Není-li pravdou, moudře jednat, když kupujete jakéhokoliv rodu doły ze pro píemano že hledíte koupiti levně a co nejlepší abyste své stádo zjepli a cenu jeho etáli. To na mně platí, když je psaláte do tisku. Před se totiž neobráti na firmu, která etejí věci a je vynalí veškerou sílu pro zastátele ziskat tu nejvyšší cenu? Nale zkušenost, spravedlivost finanční postavení nezá se upří. Obrátte se na nás súpřím důvěrou, neboť my Vám poslou žíme svědomitě a spravedlivě. Pan Wellman mluví řecky a francouzsky. Etalati též mluví pte řecky. Vám k službám
BLISS & WELLMAN,
Room 254 New Exchange Bldg., Union Stock Yards, - SO. OMAHA, NEBRASKA

NEJSTARŠÍ A NEJLEPŠÍ MÍSTO PRO SCHŮZKY JEŠT
ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.
V ČÍSLE 1306 FARNAM ULICE.
Pravá importovaná piva na čepu. **PLZEŇSKÉ** z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hoforauních Bavaria pivo. Fivo Anheuser-Bush a světoznámé Faust získalo rozslahou reputaci.
Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže.

Joseph Bliss & Son Co.,
komissionáři živým dobytčím.
Uspokojivý prodej. Rychlé vyplacení.
SOUTH OMAHA, NEBR.
Nejlépsím místem k nakupování stavebního dříví, jest **česká dřevařská ohrada.**
Chicago Lumber Co.,
na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb. 4917
Čestí prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

Lee-Glass-Andresen Hardware Co.
PRODÁVÁ VE VELKÉM
Udělené, vyráběné a lakované plechové náčiní. — Činovaný plech, železný plech a kovové zboží. — Ostrnatý drát, hřebíky, nožířské zboží, bicykly, střešní zbra- ně, láboje a sportovní zboží všeho druhu.
9th and Harney Streets. OMAHA, NEBRASKA.

Učte se! Staňte se neodvislými!
BOHEMIAN CORRESPONDENCE SCHOOL
1823 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.
prof. E. Kral, před- prof. J. V. Nigra, řed. dr. J. F. Smetska, právnik.
ANGLICKÉ KURSY:
Počáteční kurs angličtiny a kursem občanství. Kurs vyšší angličtiny s dějinami Spoj. Států.
OBCHODNÍ KURSY:
Počtářství pro obchodníky a femeslníky a farmáře. Knihvedení. Kurs v obchodní právu (Commercial law.)
SKOLA, KTERÁ UČÍ A NAUČÍ.
Píšte si v přítomnosti a etělně na školu kv žité dově! Kmitie přiložte. Pravey a informace.

Dr. Jan Habenicht
český lékař a ranhojič a odborník ženských nemocí usdítil se v **Dodge, Nebr.**
a doporučí se přízni kraja- nů. 9-17

Chceme Vám prodati dříví pro Váš dům a stáj.
Počtete Váš roz- počít k bezplat- němu vyšetření
HOWLAND LUMBER CO.
817 No. 24 St. So. Omaha Neb